

Bygdegården Färnbostugan vid Gammelgården

Redan under våren 2010 aktualiserades behovet av en ny kaffestuga. Nu är byggandet igång efter fyra års hantering kring utformning, placering och finansiering samt byggande.

Vårt byggprojekt har inletts konkret under 2014 och även inneburit många möten. En Byggprojektgrupp med deltagare ur styrelsen har genomfört elva protokollförda möten och svarat för ett antal överenskommelser. Hembygdsföreningen har anlitat Andreas Karlsson, vid Finntorpets Bygg och Konsult AB i Sala som projektledare för att svara för upphandling av konsulter och bygg/installationsföretag framöver men även som konstruktör och kontrollansvarig enligt Plan- och bygglagen. Denna arbetsgrupp rapporterar till Hembygdsföreningens styrelse.

Leverantören av timmerstommen, UlfLanderstedt, har fortsatt timringen vid Karbenningby och stammen är färdig för leverans. Uppförandet på den färdigställda grunden på Gammelgården är planerad till februari i år. Flera tillstånd från myndigheterna för den ”rockad” av byggnader som krävdes för att placera Färnbostugan där vi beslutat på årsmötet i fjol levererades från Länsmuseum och Sala kommun under årets första hälft. Därefter kunde Soldatstugan samt telestationen flyttas i september när alla sommarverksamheter var avklarade på Gammelgården. Flyttningen blev annorlunda jämfört med tidigare byggnadsarbeten vid Gammelgården. Nu med en mycket stor mobilkran. Allt gick bra trots komplicerade lyft och flytt med traktor och maskinsläp.

Grundläggningen av såväl Färnbostugan som Soldatstugan samt för telestationen – numera med beteckningen Telegrafstation – är genomförd. Vatten- samt avloppsanslutningen för Färnbostugan och Toalettbyggnaden till kommunens nät är nu genomförd och betald.

I toalettbyggnaden har under

Soldatstugan lyftes med kran för flyttning. Innan hade stugan tömts på inventarier och den utdömda murstocken plockats ned. Foto: Ola Wikström.

Och fraktas till den nya platsen mitt emot stora scenen av Erik Kempff på traktor med stor maskinkärria. Foto: Ola Wikström.

hösten ett varmbonat personalrum inordningssällts med toalett och pentry.

Målsättningen inför jubileumsåret 2015 är att Färnbostugan skall stå färdig exteriört enligt beslut i styrelsen

2014. För att få timmerstommen under tak har föreningen beställt takläggning av Bengt-Ove Lundell, Gullvalla. Nu pågår upphandling

(forts. på nästa sida)

Färnbostugan. Timmerstommen börjar bli färdig vid Karbenningby. På ställningen Ulf Landerstedt. Foto: Ola Wikström.

av fönster och dörrar efter gamla förebilder.

När det gäller finansiering av Färnbostugan erhöll vi efter två år besked i oktober 2013 från Sala kommun att vi erhåller 1,26 Mkr fördelat på åren 2013, 2014 och 2015. Vi är numera även medlemmar i Bygdegårdarnas Riksförbund och kan därmed ansöka om årligt driftsbidrag som övriga bygdegårdar i Sala kommun. Det var ett krav från Sala kommun för bidraget ovan.

En omfattande ansökan till Boverkets "lotteriavdelning" för bygdegårdar har inlämnats för andra gången. Vår ansökan avslogs.

I slutet av 2014 lämnade vi in en mycket omfattande ansökan till Allmänna arvsfonden med yrkande om ett bidrag på cirka 3,8 miljoner kronor för slutförandet av Färnbostugan. För fullständig ansökan ska vi kunna visa på behovet av denna lokal och även hur vi samarbetar med föreningar och näringsliv i Västerfärnebo. Mot denna bakgrund har vi haft ingående diskussioner och möten med Kristen Gemenskap. Även information och diskussioner med AIK och Företagarna lokalt i Västerfärnebo. Vi har sedan tidigare ett värdefullt samarbete med Västerfärnebo skola. Besked från allmänna arvsfonden väntas under första halvåret 2015.

Övriga byggnader

För fortsatt underhåll av våra byggnader vid Gammalgården har medel sökts under 2014 från Länsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet. Aktuella underhållsåtgärder är tak, botenstockar och grund till Storstugan

samt Åhlboden. Vår ansökan beviljades ej på grund av begränsade anslag. Vi har dock erhållit bidrag för omfattande arbeten tidigare för tre större byggnader vid Gammalgården.

Fasadritning på den planerade Färnbostugan. Ritning: Lars Berglund.

Färnbostugan växer fram sakta men säkert på plats. Foto: Ola Wikström.

Sommarprogrammet 2014

Under sommaren 2014 genomfördes i vanlig ordning ett omfattande sommarprogram samt dragspelsstämman Färnboparaden för 36:e året. Vi hade genom flera propåer från skilda håll flyttat programmet från onsdagar till torsdagar.

Sommarprogrammet inleddes med Nationaldagsfirande med ett högtidstal baserat på företeelser runt Färnbo av Pastor Thomas Ekman, Kristen Gemenskap. Västerfärnebo Dragspelsklubb medverkade vid inmarschen till Gammelgården och under hela programmet.

Det blev en välbesökt Nationaldag, närmare 100 personer deltog i programmet och i pausen fanns som sig brukar kaffe och hembakat bröd vid Kaffestugan på Gammelgården.

Helgen innan genomfördes ett Bakluckeloppis för andra året. Närmare tio försäljare deltog med tämligen kompletterande inriktning och var nöjda med dagen medan besökskarantalet inte var så överväldigande trots bra väder.

Desto fler besökare kom till det traditionella Midsommarfirandet vid Gammelgården som allt fler sätter värde på. Drygt 350 personer deltog och självfallet många barn. Salaortens Folkdansgille svarade för dans och musik. Sedan vidtog barnens dans runt midsommarstången med ringlekar.

Kristen Gemenskap genomförde en av Sommarkvällarna och denna kväll var mycket uppskattad med många besökare.

En annan av Sommarkvällarna var en Familjekväll. Ett program riktat till barnen, Öppna mitt sinne-Thymeshift Electronix. Det fanns även möjlighet att åka häst och vagn dragen av ardennerhäst samt att prova på ponnyridning.

För de äldre var intresset mer riktat åt visning av äldre traktorer samt historiken om Grällen som arrangerades av Anders Lindmark och den lokala Grällklubben med äldre Ferguson traktorer.

*Ardennerhästen Frida och ett yngre sto till vänster med namnet Juni. Förr fanns det Ardennerhästar i Färnbo som blev kända vid hästpremiering runt om i länet.
Foto: Bodil Ferngren.*

Till Midsommarfirandet hör majstångsklädnad och resning av Midsommarstången vid Gammelgården. Foto: Lars Östlund.

I förgrunden Ardennerhästen Frida, en mähr som drar trillan. På kuskbocken Färnbosonen och Grönsaksbonden Hans Johansson, Orresta tillsammans med passagerare från Färnbo, muraremsätaren Tom Bergström samt baktill Conny Aldén och Anders Fläcke snart på väg över Vangsbron. Foto: Bodil Ferngren.

I sammanhanget kan man tillägga att det var Grällen som på bred front tog över hästens arbete på både åker och i skogen. Att både gubbar och gummor på landsbygden förr lärde sig köra ett fordon med Grällen som första insteg kan många bekräfta.

Vid nästa torsdagskväll genomfördes en viskväll med Anders Caringer.

Därefter vidtog en kväll kring Svartån med programmet – En dialog kring en bok – som ska handla om Svartån. En berättelse med historia och människor vid vattendraget genom Västmanland.

Lotta Gröning från Norberg, ordförande i Svartåns vattenråd, berättade om den planerade årsboken som kommer att utges av Hembygdsförbundet och Länsmuseet. Närmare 80 personer deltog i grupparbeten och en aktiv dialog.

Sommarkvällarna vid Gammelgården avslutades traditionsenligt med Västerfärnebo Dragspelklubb och ett 40-tal personer lyssnade till deras musik.

Färnboparaden

Mälardalens största spelstämma

Spelstämman Färnboparaden har genom åren haft tusentals besökare. Under den första tioårsperioden deltog närmare 3 000 personer. Ett par mycket välkända artister brukar höja intresset för stämman förutom ett omfattande program i övrigt. Under 2014 fanns bland andra den välkända dragspelaren Anders Larsson. Han trakterar dessutom flera olika instrument inte minst piano. På plats fanns även Nils Fläcke som varit med sedan diskussionerna inleddes kring en dragspelstämma i Västerfärnebo.

Många personer, även långväga kommer med sitt instrument och därigenom deltar utan kostnad. Dragspelstämman Färnboparaden hade närmare 500 besökare det 36:e året. Det var kanske för bra väder med osedvanlig värme och torka som gjorde att många äldre inte kom. Och de yngre kanske föredrog att bada med familjen. I programmet fanns inget stort ”dragplåster” som många påtalat som förklaring till att det inte var närmare 1 000 personer som tidigare år. Färnboparaden är alltså den

Grällklubben visade Grällar och tröskverk samt skjutsade barn.
Foto: Carina Califf.

Lotta Gröning, journalist och filosofie doktor som nu på nära håll i Olsbenning är ordförande i Svartåns vattenråd berättade och fick igång en dialog kring den planerade boken om och kring Svartån. Foto: Lars Östlund.

Dragspelaren Anders Larsson visade stor fingerfärdighet och låg redan som liten och lyssnade till Kalle Jularbo på nätterna. Foto: Julia Blomgren.

största spelstämman alla kategorier i Mälardalen.

I sammanhanget bör nämnas att det även är ett hundratal personer i Västerfärnebo som ställer upp och ideellt svarar för allt praktiskt arbete som en sådan folkfest kräver. De har genom åren värdesatts av många besökare och inte minst de bussar som kör besökare från och till flera parkeringsplatser som ligger runt Gammelgården. Under stämman spelades flera kompositioner av framlidne Helge Bohlström som var Färnboparadens grundare och eldsjäl.

Värmlänningen Lars-Henrik Larsson erhöll årets stipendium instiftat till minne av Eberhardt Jularbo som för fjärde året delades ut vid Färnboparaden av hans dotter Lena Jularbo-Brauner och Nils Fläcke som båda ingår stipendiejuryn.

Värmlänningen Lars-Henrik Larsson erhöll årets stipendium instiftat till minne av Eberhardt Jularbo som för fjärde året delades ut vid Färnboparaden av hans dotter Lena Jularbo-Brauner och Nils Fläcke som båda ingår stipendiejuryn. Foto: Julia Blomgren.

Ett omfattande buskspel hör till Färnboparaden. Foto: Julia Blomgren.

Ett omfattande buskspel tillhör spelstämman i Västerfärnebo. Man brukar särskilt framhålla fördelen med att man inte stör varandra tack vare alla byggnader som skärmar av och i några byggnader kan man även sitta under tak.

Ett angeläget inslag på Färnboparaden för att öka intresset för dragspelsmusik hos barn och ungdom. Västerfärnebo Dragspelklubb har genom åren besökt Västerfärnebo skola för att ge eleverna möjlighet att bekanta sig med dragspelsmusiken och

Trevligt med barn och ungdomar på stämman. Liv och Solveig Smeds sålde lotter för glatta livet. Foto: Julia Blomgren.

inte minst att de även provspelar på dragspelen vid dessa besök.

Konst- och hantverkshelgen

Under lördagen och söndagen den 6–7 september ordnade Hembygdsföreningen Konst- och hantverksdagar vid Gammelgården. På grund av den stora skogsbranden beslutades att det inte var lämpligt att genomföra den årliga Hantverksrundan under augusti som vanligt medan en senareläggning och av mindre omfattning kändes som ett bra alternativ. Det är Färnbo Byalag som startat och genomför denna mycket uppskattade

årliga aktivitet som om den genomförts under 2014 hade varit det 15:e året. Hantverksrundan har fått flera efterföljare runt om i länet.

Många hantverkare och skapare av annan konst ställde upp och redan vid 10-tiden den första dagen kunde man vandra runt bland de gamla husen vid Gammelgården och stöta på hantverkare lite här och var. Vädret visade sig från sin allra bästa sida båda dagarna och bidrog säkert till att

260 personer besökte Gammelgården under två dagar.

De medverkande hade alla bidragit med fina vinster till lotterier, ett konstlotteri och flera andra. Lotteriförsäljningen gick bra och vi kunde vid andra dagens slut konstatera att vi fick in 14 470 kronor, som vi skänkte till de branddrabbade genom Civilförsvarets speciella konto.

(forts. på nästa sida)

Hembygdsföreningen svarade för alla annonskostnader och deltagare som sålde alster betalade inga avgifter för att delta vid Hantverkshelgen vid Gammelgården.

Ett stort tack till alla som bidrog till att dagarna blev så lyckade.

Julmarknad

Inför julhelgen deltog Hembygdsföreningen under Första Advent i en gemensam Julmarknad i Västerfärnebo i den Stora logen med utställning och försäljning. Närmare 150 personer besökte och handlade vid Gammelgården.

Vår Stora loge vid Gammelgården kommer väl till pass vid sådana arrangemang som Julmarknaden och andra aktiviteter när vädret inte tillåter att vara under bar himmel.

Några av salustånd med hantverksalster som fanns runt om vid Gammelgården vid Hantverksrundan i september. Foto: Ingmari Ekman.

Barn- och ungdomsaktiviteter

Inom Hembygdsföreningen har diskuterats hur vi kan stödja ungas engagemang kring hembygdens landskap. Hur vi kan arbeta med hembygdens historia och dess natur- och kulturarv, med friluftsliv och värdskap? Vi vill öka ungdomarnas kännedom om hembygden och öka deras kunskap om föreningsliv.

Det har därför genomförts flera aktiviteter vid Gammelgården till-

sammans med barnen och barnens lärare vid Västerfärnebo skola. Det har fungerat mycket bra tack vare en bred uppställning från flera personer från Hembygdsföreningen. Det har även varit värdefullt att kunna använda en rad olika föremål och visa byggnader avsedda för skilda ändamål. I samband med dessa aktiviteter har därför äldre föremål och husens tidigare användning utgjort en värdefull tillgång.

Inom Hembygdsföreningens Textilgrupp har vi även diskuterat hur en del program och teman kring vävning kan ligga till grund för motsvarande aktiviteter. I sammanhanget bör noteras att vår folkdräkt i Västerfärnebo utgör Västmanlandsdräkten.

Vi ser fram emot att kunna öka aktiviteter riktade till ungdom samt skolungdom genom samarbetet med lärarna och eleverna vid Västerfärnebo skola och Kristen Gemenskap.

Goda krafter genom Arbetsförmedlingen

Genom ett par Arbetsförmedlingsprojekt har vi under hela sommaren haft flera personer verksamma vid Gammelgården. Det finns alltid saker och ting som behöver göras både utomhus och i våra byggnader.

Det har handlat om allt från gräsklippning, rensning av gångar och trappor, grusning och lövräfsning till att gräva bort jord och buskar runt byggnadernas husväggar och grusa upp runt dessa. Räckan har oljats, blomlådor målats och några hus har även rödfärgats. Allt material som järndetaljer och spiror till klockstapeln har målats och montering sker under våren.

Arbetsförmedlingen

Många besökare har därför uttryckt att det blivit så prydligt vid Gammelgården under sommaren.

I flera byggnader har det genomförts städning och det har blivit mera ordning och reda. Inventarier har katalogiserats och vi räknar med att sätta upp inventarieskyltar över handredskap och övriga föremål inledningsvis i Stora logen.

Vi har i nuläget en person verksam vid Gammelgården genom Arbetsförmedlingen.

Sommarprogram och Jubileumsprogram

Inför sommaren kommer vi i nästa nummer av Medlemsinformation att presentera sommarprogrammet för 2015.

Sommarkvällarna kommer att genomföras på torsdagar och Hembygdsföreningens 100-årsjubileum kommer att arrangeras lördagen den 15 augusti och erbjuder ett omfattande program.

Trösklogen från Ösjön vid Gammelgården

Hembygdssöreningen erhöil som gäva under 1983 en tröskloge vid Ösjön från Laila och Per-Erik Lindholm. Den uppfördes troligen i början av 1800-talet och kom sedan att flyttas till Gammelgården.

Genom ideella insatser från flera personer monterades timmerstommen ned vid Ösjön och uppfördes på nytt vid Gammelgården under 2003. Det var Per Gunnar Hall, Ove Törnros, Lars Andersson, Hugo Johansson och Evert Larsson samt några till som svarade för detta omfattande arbete. Okantat virke sågades till taket för att behålla den genuina prägnen. Logen ger nu en värdefull inramning av gräsplanen framför Stora scenen.

Denna unika trösklogen vid Gam-

melgården används nu till förvaring av inventarier. Och varför all denna information om denna loge. Om den

stått kvar i Ösjön hade den varit lågornas rov, nedbrunnen och förlorad i samband med den stora branden.

Ösjölogen, en gammal tröskloge vid Gammelgården. Foto: Lars Östlund.

Släktgårdar

Har du en jordbruksfastighet som varit i samma släkts ägo i mer än 200 år, har du möjlighet att registrera den som officiell släktgård. Just nu pågår en släktgårdsinventering och kravet för att ansöka om ett Släktgårdsbevis är:

- Överlåtelse mellan släktingar kan ha skett genom arv, testamente, gäva, köp eller genom övertagande av arrende.
- Med släkting menas i detta sammanhang släktskap t.o.m. syslingar, d.v.s. ny ägare/innehavare ska vara barn, syskon, kusin eller sysling till föregående ägare/innehavare. Även barn eller förälder till sådan släkting räknas, d.v.s. barnbarn, faster, morbror, kusinbarn o.s.v. Adoption och äktskap räknas också som släktskap i släktgårdssammanhang.

Släktgårdsbevis			
Stenstugu, Bäl, Gotland			
I släkten sedan 1690, nuvarande ägare är Astrid Hultberg.			
Mårten Larsson	Dorothea Maria Gutenberg	f. 1839	
Per Mårtensson	Josefina Jakobsson	f. 1867	
Per Persson	f. 1713	Adolfina Johansson	f. 1892
Dorothea Persdotter	f. 1756	Eric Hultberg	f. 1919
Dorothea Hansdotter	f. 1786	Astrid Hultberg	f. 1945
Paul Paulsson Gutenberg	f. 1814		

JUF:s Släktgårdskommitté 2009-12-02

Ingmar Ekman *Yvonne* *Ingmar Ekman*

- Många gårdar har förändrats genom åren, gårdar som t.ex. flyttats eller förändrats geografiskt vid skiften räknas som samma gård. Även delägarskap i gård räknas som släktgård om någon del av gården varit i samma släkts ägo/innehav.

I ansökan ska anges de släktingar som ägt gården minst de senaste 200 åren. Ansökan om Släktgårdsbevis ska vara styrkt.

Kontakta Ingmar Ekman tel 0224-74 03 95, 076-806 42 80 eller mejl ingmari@vasterfarnebo.se för mer information och hjälp med ansökan.

Bakom släktgårdsinventeringen står följande organisationer:

Forska i din hembygd – besök www.bygdeband.se

Västerfärnebo Hembygdssörening fortsätter att mata in material i www.bygdeband.se

Vill du veta mer om Bygdeband eller släktforskning eller har du material som du vill dela med dig av är du välkommen att höra av dig till: **Erik Pettersson** erik@vasterfarnebo.se 0224-74 05 32 eller **Ingmar Ekman** ingmari@vasterfarnebo.se 0224-74 03 95.

Välkommen till
Bygdeband

Gåvor

Under 2014 har Hembygdsföreningen erhållit följande gåvor:

- Till minne av Lilly Gustavsson, en gåva till Färnbostugan, inbetalt av Bröderna Conny, Lars och Håkan Aldén med familjer.
- Till minne av Lilly Gustavsson, en gåva till Gammelgården, inbetalt av Thomas Bäcklin och Johan Gustafsson med familjer.
- Katarina Fläcke har skänkt utrustning och inventarier till Personalrummet i Toalettbyggnaden som färdigställdes under december 2014.
- Birgitta och Jan Nyberg, Enköping har skänkt vackra draperier vävda i samma färgställning och teknik, som de sängförlåt som finns i Storstugan på Gammelgården, samt en fin duk.
- Irene Eriksson har skänkt omsorgsfullt sydda damunderkläder i bomull.

Det är Hembygdsföreningens Textilgrupp som ser till att dessa gåvor förvaras och katalogiseras på rätt sätt.

Årsmöte 2015

**Tid: Söndag 15 mars 2015
kl 16.00**

**Plats: Bygdegården,
Västerfärnebo**

På årsmötet presenteras det fortsatta arbetet med Färnbostugan samt Jubileumsprogrammet som genomförs lördag 15 augusti 2015.

Lars Östlund berättar om "Sveriges Livingstone" den vittbereste Färnbosonen och missionsläkaren Titus Johnson från Hällby.

Samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan

Vi samarbetar med Studieförbundet Vuxenskolan i träffar och studiecirklar kring våra textila traditioner, Byggnadskommittén för Färnbostugan med samlingslokal och kring dokumentation av filmer, identifiering av bilder samt släkt- och bygdeforskning inom projektet Bygdeband och andra kulturarrangemang.

Hembygdsvärelsens grundsyn

- Hembygdsvärelsen är en del av det levande samhället.
- Det skapar broar mellan det förgångna, nutiden och framtiden.
- Hembygdsvärelsen har ett humanistiskt och demokratiskt synsätt.
- Den är öppen för alla, oavsett bakgrund.
- Den respekterar kulturarvets skiftande former i tid och rum.
- Hembygdsvärelsen skapar gemenskap, trygghet och identitet.
- Intresset för kulturarvet är drivkraften i engagemang för hembygden.
- Här möts alla generationer.

Sponsring av färgtryck

Färgtrycket av Hembygdsföreningens Medlemsinformation Nr 1 2015 har sponsrats av Mälby Grus AB. Företaget firade 60 år föregående år. Verksamheten startades våren 1954 av fyra markägare i Mälby och övertogs 1970 av familjen Lövedahl. Företaget drivs och ägs idag av tredje generationen, systrarna Karin Lövedahl och Kerstin Reuterhäll.

Vår specialitet är sand i olika fraktioner. Från gjutgrus till betong och torkad sand som används av torrbruksfabriker för tillverkning av puts- och murbruk. Tvättad dressand går till golfbanor och sportanläggningar till deras greener och grönytor.

- **Leverans av material • Plogning med lastmaskin L70F • Div. lastmaskinsarbeten med gafflar och olika skopor**

MÄLBY GRUS AB

733 63 Västerfärnebo

Tel. 0224-701 70 • info@malbygrus.se

Styrelsen för 2014/2015

Ordförande: Anders Fläcke
Stäfre, 733 63 Salbohed
0224-74 12 15
anders.flacke@mdm.se

Kassör: Anders Johansson
Norbergsvägen 24, 733 60 Västerfärnebo
0224-74 00 60 070 -331 90 33
anders.johansson@vf-el.se

Sekreterare: Sonja Isaksson
Ålsvarta 106, 733 61 Västerfärnebo
0224-74 01 04 mobil: 070-573 34 60
isaksson330@gmail.com

Vice ordförande: Birgitta Bäckström.
Ledamöter: Ola Wikström, Per Forsgren,
Per Andersson, Erik Kempff och
Lennart Forsberg.

Kontaktuppgifter

Västerfärnebo Hembygdsförening
c/o Anders Fläcke (ordförande)
Stäfre, 730 63 Salbohed
Telefon: 0224-74 12 15
anders.flacke@vasterfarnebo.se

Så här blir du medlem!

Sätt in 100 kronor på bankgiro 351-5459.
Kom ihåg att lämna namn, adress, telefonnummer och om möjligt e-postadress.
Som medlem stöder du utvecklingen av bygden. Information och inbetalningskort bifogas detta nummer.

Mer information finns på
www.vasterfarnebo.se

Marknadsföring och information

Webbansvarig: Ingmari Ekman
0224-74 03 95,
webmaster@vasterfarnebo.se
Ansvarig utgivare: Anders Fläcke.

Tag gärna kontakt med styrelsen när ni har frågor eller förslag som vi kan diskutera vidare inom Hembygdsföreningen.